

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 088548 18 Gž 2
Brčko, 20.12.2018. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Gligorević Ruže, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Kovačević Maide, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja M.V., Z.V. i J.V. zastupana po staratelju stricu R.V., svi iz G. i svi zastupani po punomoćniku Simić Mirku, advokatu iz Brčkog, protiv tuženog Ž. RS a.d. D., zastupanog po zakonskom zastupniku v.d. generalnog direktora D.S., radi naknade štete i isplate otpremnine, odlučujući o žalbi tuženog, izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 20.12.2018. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog Ž. RS a.d. D. izjavljena protiv dijela presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine sadržanog u stavu III izreke, kojim je obvezan tužiteljima M.V., Z.V. i J.V. na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca J.V.1 isplatiti iznos od po 10.000,00 KM (desethiljadakonvertibilnih maraka) se ODBIJA kao neosnovana i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine u tom dijelu (stav III izreke) POTVRĐUJE.

Žalba tuženog Ž. RS a.d. D. izjavljena protiv dijela presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine sadržanog u stavu II, stavu IV i stavu VI izreke se UVAŽAVA i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine u tom dijelu (stav II, stav IV i stavu V izreke) PREINAČAVA kako slijedi:

ODBIJAJU se kao neosnovani tužbeni zahtjev tužitelja M.V., Z.V. i J.V. kojim su tražili da im tuženi Ž. RS a.d. D. na ime otpremnine zbog prestanka

radnog odnosa njihovog umrlog oca J.V.1 isplati novčani iznos od 3.510,45 KM (trihiljadepetstotinaidesetkonvertibilnihmarakai45/10) sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do konačne isplate i tužbeni zahtjev tužiteljice J.V. kojim je tražila da joj tuženi Ž. RS a.d. D. na ime naknade štete zbog gubitka izdržavanja od strane umrlog oca J.V.1 plaća novčanu rentu u iznosu od 7,43 KM (sedam konvertibilnihmarakai43/100) mjesečno od prvog do petog u mjesecu za taj mjesec počev od 25.12.2014. godine, pa sve dok za to postoje zakonski uslovi ili do druge odluke suda, sa zakonskom zateznom kamatom na dospjele a neisplaćene iznose novčane rente od 5 dana u mjesecu za taj mjesec pa sve do konačne isplate.

OBVEZUJE se tuženi Ž. RS a.d. D. da tužiteljima M.V., Z.V. i J.V. iz B., umjesto iznosa od 2.737,36 KM (dvijehiljadesedamstotinatridesetsedam konvertibilnihmarakai36/100) naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.681,50 KM (jednahiljadašeststotinaosamdesetjedankonvertibilnihmaraka i 50/100), u roku od 30 dana od dana prijema ove presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine (u daljem tekstu prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„DJELIMIČNO SE usvaja tužbeni zahtjev tužioca, te se ODBIJA u dijelu koji glasi: „Obavezuje se tužena Ž. RS ad D. da tužiocima M.V., Z.V. i J.V. svi djeca J. svi iz B. ... na ime troškova sahrane, podušja i daća te podizanja nadgrobnog spomenika umrlom ocu J.V.1 sinu M. isplate iznos od 5.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa sve do konačne isplate a sve u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja“, kao NEOSNOVAN.

OBAVEZUJE SE tužena Ž. RS ad D. da tužiocima M.V., Z.V. i J.V., svi djeca J. svi iz B. ..., na ime otpremnine zbog prestanka radnog odnosa njihovog umrlog oca J.V.1, sina M., isplate iznos od 3.510,45 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe pa sve do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja

OBAVEZUJE SE tužena Ž. RS ad D. da tužiocima M.V., Z.V. i J.V., svi djeca J. svi iz B. ..., na ime naknade nematerijalne štete zbog pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti oca J.V.1 sina M. isplate iznos od po 10.000,00 KM svakom, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana donošenja presude pa

sve do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

OBAVEZUJE SE tužena Ž. RS ad D. da mlđb. tužiocu J.V. kćeri J. iz B. ... na ime naknade štete zbog gubitka izdržavanja od strane umrlog ocu J.V.1, sina M., plaća novčanu rentu u iznosu od 7,43 KM mjesečno od 1 do 5 u mjesecu za taj mjesec počev od 25.12.2014. godine, pa sve dok za to postoje zakonski uslovi ili do druge odluke suda, sa zakonskom zateznom kamatom na dospjele a neisplaćene iznose novčane rente od 5 dana u mjesecu za taj mjesec pa sve do konačne isplate, a sve u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude pod prijetnjom prinudnog izvršenja.

Tužitelji se sa odbijaju sa viškom postavljenog tužbenog zahtjeva, kao neosnovanim.

Tuženi je dužan nadoknaditi tužiteljima troškove parničnog postupka u iznosu od 1098,70 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od dana donošenja presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom izvršenja.“

Rješenjem o ispravci presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 088547 17 P 2 od 13.03.2018. godine odlučeno je:

„ISPRAVLJA SE presuda Osnovnog suda Brčko distrikta BiH, broj 96 o P 088548 17 P 2 od 30.01.2018. godine, tako što u stavu V izreke presude, umjesto „Tuženi je dužan nadoknaditi tužiteljima troškove parničnog postupka u iznosu od 1098,70 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od dana donošenja presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom izvršenja.“, treba da stoji „Tuženi je dužan nadoknaditi tužiteljima troškove parničnog postupka u iznosu od 2737,36 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od dana donošenja presude pa do isplate, sve u roku od 30 dana, pod prijetnjom izvršenja.

U preostalom dijelu presuda ostaje neizmijenjena.”

Protiv dosuđujućeg dijela prvostepene presude, sadržanog u stavu II, stavu III, stavu IV izreke i stavu VI izreke (odluke o troškovima parničnog postupka), žalbu je blagovremeno izjavio tuženi Ž. RS a.d. D. (u daljem tekstu tuženi) zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom ovom sudu da žalbu uvaži, te prvostepenu presudu i rješenje o ispravci presude preinači i odbije tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Tužitelji M.V., Z.V. i J.V., svi iz G. (u daljem tekstu tužitelji) su blagovremeno odgovorili na žalbu tuženog, a u odgovoru pobijajući žalbene razloge i navode potvrđuju pravilnost i zakonitost prvostepene presude i

predlažu da ovaj sud žalbu odbije u cjelosti kao neosnovanu i potvrdi prvostepenu presudu, a njima dosudi trošak za sastav odgovora na žalbu.

Nakon što je ispitaio prvostepenu presudu u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ broj 8/09, 52/10 i 27/14 - u daljem tekstu Zakon o parničnom postupku) ovaj sud je ocijenio da je žalba tuženog djelimično osnovana i odlučio je kao u izreci ove presude iz razloga koji slijede:

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici zahtjev je tužitelja da im tuženi naknadi štetu uzrokovanu nesrećom na radu 24.12.2014. godine u kojoj je smrtno stradao njihov otac J.V.1, zaposlenik tuženog na radnom mjestu skretničar u sekciji za STD D., RJ stanica B. i od suda su tražili da tuženog obveže da im isplati i to za troškove sahrane, podušja, daća i podizanja nadgrobnog spomenika ocu iznos od 5.000,00 KM, za otpremninu zbog prestanka radnog odnosa oca iznos od 5.000,00 KM, te za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca svakom iznos od po 15.000,00 KM, a da tužiteljici J.V., zbog gubitka izdržavanja od strane oca, plaća novčanu rentu u iznosu od 300,00 KM mjesečno, uz zahtjev za dosudu zakonske zatezne kamate i troškova postupka.

Tuženi nije sporio da je 24.12.2012. godine za vrijeme radnog vremena na radnom mjestu skretničar smrtno stradao njihov zaposlenik, a prednik tužitelja J.V.1, ali je protivljenje tužbenom zahtjevu iskazao tvrdnjom da „uzrokovredživanja-smrti prednika tužilaca ne potiče niti od djelatnosti niti od stvari koje su vlasništvo tužene“, na čemu bi se zasnivala njegova objektivna odgovornost, već da je nesretni slučaj nastao kao „posljedica nepažnje“ pokojnog J.V.1, koji je u trenutku nesretnog događaja bio u alkoholiziranom stanju.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je, prihvatajući u cjelosti nalaz i mišljenje Instituta Saobraćajnog fakulteta u Doboju, te nalaz i mišljenje vještaka zaštite na radu Gavranović Ranka, osim u dijelu u kojem je zaključio „da je neposredni rukovodilac, rukovalac manevre, trebao da prati rad skretničara i obustavi rad ukoliko se radnik ne pridržava pravila rada u željezničkom saobraćaju“, jer je taj dio „kontradiktoran nalazu“, zaključio da je postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja neosnovan i isti odbio presudom broj 96 o P 088548 15 P od 21.09.2016. godine. Međutim, kako su tužitelji svoj zahtjev zasnivali na tvrdnji da su štetnu radnju prouzrokovali rukovalac manevre i mašinovođa (zaposlenici tuženog u hijerarhiji iznad prednika tužitelja) koji nisu smjeli dozvoliti da se započne sa kvačenjem bruta (stajaćih vagona) bez naloga otpravnika vozova i koji su stoga bili dužni da lokomotivu zaustave na bezbijednosnoj udaljenosti od bruta (10 do 15 metara), pa da tek nakon što dobiju nalog izvrše kvačenje bruta i kako su na pripremnom ročištu (radi

dokazivanja svojih tvrdnji) predložili pismene (materijalne) dokaze, te kako prvostepeni sud, donoseći prvostepenu presudu, njihove dokaze (kao i tuženog), a koje je taksativno pobrojao u obrazloženju svoje presude, nije cijenio onako kako mu nalaže odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku (prvostepeni sud određene dokaze uopće nije niti ocijenio), ovaj sud je svojim rješenjem broj 96 o P 088548 17 Gž od 08.08.2017. godine, žalbu tužitelja uvažio, prvostepenu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu da u ponovljenom postupku otkloni ukazane nedostatke suđenja.

U ponovnom postupku, budući da su se stranke suglasile da se ranije izvedeni materijalni dokazi pročitaju, a da prvostepeni sud iskaze svjedoka preslušati bez njihovog prisustva, te da se pored toga provede dokaz vještačenjem po vještaku neuropsihijatru na okolnosti utvrđivanja prisustva alkohola u krvi prednika tužitelja J.V.1, tako je i urađeno (razvidno je iz podataka u spisu predmeta) i odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima tužitelji temelje svoj zahtjev i činjeničnih tvrdnji kojima se tuženi suprostavio tužbenom zahtjevu i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi njihove zahtjeve i navode):

da su tuženi, kao poslodavac, i prednik tužitelja J.V.1, kao zaposlenik, 22.10.2003. godine pod brojem 545/03 sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme, prema kojem je prednik tužitelja raspoređen na radno mjestu skretničar u Sekciji za STD D., RJ stanica B.,

da se iz Prijave o nesreći na poslu, koju je sačinila odgovorni rukovoditelj tuženog N.D., iščitava da se na šestom kolosijeku željezničke stanice u B. 24.12.2014. godine u 14,50 sati dogodila nesreća u kojoj je prilikom kvačenja lokomotive i grupe vagona iz nepoznatog razloga došlo do povrede radnika J.V.1 (prednika tužitelja), koji je od zadobijenih povreda preminuo na putu do zdravstvene ustanove,

da su B.N. i D.Đ., inspektori rada u Inspektoratu Kancelarije gradonačelnika Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, 14.01.2015. godine sačinili zapisnik o izvršenom vanrednom inspekcijskom pregledu, broj predmeta UP-I-33-001307/14, broj akata 01.6-0073BN-13/15, u kojem su konstatirali da je 24.12.2014. godine manevarski sastav, koji su činili rukovodilac manevre M.S., mašinovođa P.M. i vozni manevristi D.P. i J.V.1 (prednik tužitelja), odvezao jedan vagon u Ž. i da su po povratku u željezničku stanicu, a na temelju rasporeda otpravnika vozova, ušli sa mašinom (lokomotivom) na šesti kolosjek i pristupili prilazu vagonima (koji su stajali na tom kolosijeku), kada je vozni manevrista J.V.1, koji se nalazio na vanjskoj papuči sa desne strane mašine u pravcu kretanja prema vagonima, na određenoj udaljenosti od vagona sišao sa mašine i ušao između vagona i mašine kako bi izvršio kačenje vagona za mašinu,

nakon čega je i drugi vozni manevrista D.P. također sišao sa mašine i tada ugledao J.V.1 kako leži na zemlji,

da su navedeni inspektori na temelju pregleda mjesta nesreće, uvida u foto dokumentaciju, pregleda priložene dokumentacije i izjava M.S., D.P. i P.M. na koncu zaključili prvo, da je do nesreće došlo tako što je branik na lijevoj strani u pravcu kretanja mašine udario J.V.1, a zatim i da za vrijeme manevarskog rada (kada je i došlo do nesreće u kojoj je smrtno povrijeđen otac tužitelja J.V.1) nije došlo do povrede odredaba Zakona o sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 20/13) i Pravilnika o zaštiti na radu na željeznicama („Službeni list SR BiH“, broj 42/86),

da je prvostepeni sud na prijedlog tuženog odredio provođenje dokaza vještačenjem na okolnosti utvrđivanja uzroka i nastanka nesreće, da li je postojao doprinos na strani pokojnog J.V.1 nastanku nesreće i da li su u konkretnom slučaju bili ispunjeni svi uvjeti koji se tiču zaštite na radu za željezničku djelatnost i za konkretni posao koji je pokojni J.V.1 u momentu smrti obavljao i odredio za vještake Institut Saobraćajnog fakulteta u Doboju i Gavranović Ranka,

da je vještak zaštite na radu Gavranović Ranko u svom nalazu i mišljenju od 02.02.2016. godine konstatirao da manevarsko osoblje u kojem se nalazio i nastradali J.V.1 nije imalo odobrenje za kvačenje bruta na staničnom kolosijeku broj 6, jer su od strane otpravnika vozova bili usmeno obaviješteni da nakon povratka u stanicu idu na šesti kolosijek i sačekaju proces carinjenja i da tek nakon toga mogu izvršiti kvačenje bruta, ali samo po ispostavljenom obrascu S-22 (raspored manevre) od strane otpravnika vozova,

da prema nalazu i mišljenju istog vještaka skretničar kada obavlja poslove kačenja i otkvačenja voza, po pravilu „ako je ušao sa desne strane treba i da izađe na tu stranu“, a da u konkretnoj situaciji nastradali J.V.1, koji je ispunjavao sve uvjete za obavljanje poslova skretničara (imao je uvjerenje o položenom stručnom ispitu, te je bio zdravstveno sposoban i obučen za obavljanje tog posla), prilikom manevrisanja nije ispoštovao ta pravila rada, već je u prostor kolosijeka „ušao sa desne strane u pravcu vožnje, dok se povreda desila na lijevoj strani“ i da je neposredni rukovodilac manevre „trebao da prati rad skretničara i isti obustavi ukoliko se radnik ne pridržava pravila rada u željezničkom saobraćaju“,

da je Institut Saobraćajnog fakulteta u Doboju u svom nalazu i mišljenju od 08.09.2016. godine prvo obrazlagao propise o kvačenju vozila (Uputstvo o manevrisanju, Zakon o željeznicama Republike Srpske, Pravilnik o zaštiti na radu Željeznice Republike Srpske), a zatim primjenjujući te propise na konkretni

slučaj, zaključio da do „vanrednog događaja“ ne bi došlo da je manevrista J.V.1 poštovao odredbe iz Uputstva o manevrisanju i Poslovnog reda stanice B., niti bi do nesretnog slučaja došlo da se pridržavao propisa tuženog i u varijanti da je bila data uputa (raspored manevre) da se izvrši kvačenje manevarske lokomotive za stojeće bruto na šestom kolosijeku,

da su prema nalazu i mišljenju vještaka neuropsihijatra Čandić dr. Sabrije tužitelji, zbog smrti oca pretrpili duševne bolove i to tužitelji M.V. i Z.V. jakog intenziteta u trajanju od trideset (30) dana, srednje jakog od devedeset (90) dana i slabijeg od dvijestotinečetdeset (240) dana, a tužiteljica mlđb. J.V. jakog intenziteta u trajanju od četrdesetpet (45) dana, srednje jakog stotintrideset (130) dana i slabijeg tristotine (300) dana,

da je prema nalazu i mišljenju vještaka neuropsihijatra Kovačević Vjekoslava prednik tužitelja J.V.1 u vrijeme smrti imao nivo alkohola u krvi od 1,26 promila, a što predstavlja stadij lakog pijanstva kod kojeg slabe kočioni mehanizmi, sposobnost psihofizičkog reagovanja, pažnja intelektualne sposobnosti, funkcija pamćenja i rasuđivanja, pa se u tom stadiju čini više grešaka i produžuje reakciono vrijeme,

da prema nalazu i mišljenja vještaka ekonomske struke Živanović Marijana (uključujući i dopunski nalaz) usmeno obrazloženog na ročištima za glavnu raspravu održanim 25.02.2016. godine i 25.05.2016. godine, troškovi sahrane po mjesnim običajima iznose 7.170,00 KM, da visina otpremnine zbog prestanka radnog odnosa prednika tužitelja iznosi 3.510,45 KM, a da iznos rente za mlđb. tužiteljicu J.V. iznosi 350,00 KM i da od tog iznosa treba umanjiti iznos od 100,00 KM (iznos doprinosa koji je prednik tužitelja J.V. po presudi Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj 96 o P 076326 14 P od 27.08.2014. godine, plaćao za njeno izdržavanje), te iznos privremene porodične penzije od 242,57 KM, tako da na kraju preostaje iznos 7,43 KM,

obzirom da „sama procedura izdavanja manevarske naredbe pretpostavlja kačenje vagona i postupanje po istoj (pomjeranje vagona u smislu prevoza) tj. lokomotiva bi trebala da se doveze do minimalne razdaljine od 10m od bruta te da se tu ostavi (ili na drugoj lokaciji) dok ne stigne manevarska naredba za dalji pokret, pa bi se po izdavanju naredbe tek onda lokomotiva približila vagonima koji čekaju kačenje i na taj način postupilo po naredbi”,

te kako „J.V.1 nije zadužen za postupanje po manevarskoj naredbi u smislu upravljanja lokomotivom i određivanjem njenog kretanja sa pozicije radnog mjesta koju je obavljao kod tužene, posao skretničara...on daje signalizaciju za kretanje, ali ne sa pozicije koja rukovodi manevrom”, dok je odgovornost za manevrisanje i za radnike na manevri isključivo na rukovodiocu manevre, koji je

„odgovoran za pravilno, sigurno, ekonomično i brzo manevrisanje, a prati i rad u toku kačenja i izlaska iz prostora kolosjeka“

i kako je u konkretnom slučaju prilikom manevrisanja „očito napravljen propust...po pitanju poštovanja navedene procedure“, jer je uslijedilo kvačenje lokomotive za stojeći brut, iako nije bilo izričite pismene naredbe, odnosno nije dobijena manevarska naredba- obrazac S-22, a i sama procedura kačenja je započeta bez poštivanja minimalnog odstojanja lokomotive od 10 metara od bruta, zbog čega je rukovodilac manevre, kao nadređeni, izgubio iz vidnog polja J.V.1, koji je kao skretničar pristupio kačenju i tom prilikom zadobio povrede „kada se našao između odbojnika lokomotive i bruta koji su se spajali“ od čijih posljedica je kasnije preminuo,

prvostepeni sud je zaključio da, bez obzira na prisutnost alkohola u njegov krvi, ne postoji odgovornost J.V.1, kao skretničara, za nastali štetni događaj, odnosno „da nema njegovog doprinosa...za ovu nezgodu“, već da je isključivo odgovoran „njegov nadređeni u ovoj situaciji, rukovodilac manevre (zaposlenik tužene)“,

pa je, prihvatajući nalaz i mišljenje vještaka neuropsihijatra Čandić dr. Sabrije u pogledu pretrpljenih duševnih bolova tužitelja zbog smrti njihovog oca i nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke Živanović Marijana „u dijelu koji se odnosi na vještačenje otpremnine za J.V.1 i iznosa mjesečne rente za tužiteljicu J.V.1“, osim u dijelu koji se odnosi na izračunavanje troškova sahrane po mjesnim običajima, obzirom „da vještak podatke koje iznosi navodi paušalno tj. ne potkrepljuje ih nijednim konkretnim dokazom“,

prvostepeni sud, stavom prvim izreke odbio dio tužbenog zahtjeva tužitelja kojim su tražili da im tuženi isplati troškove sahrane, podušja, daća i podizanja nadgrobno spomenika umrlom ocu J.V.1, stavom drugim izreke obvezao tuženog da tužiteljima na ime otpremnine zbog prestanka radnog odnosa njihovog umrlog oca J.V.1 isplati iznos od 3.510,45 KM, dok je, pozivom na odredbe članova 154. stav 1. (o osnovama odgovornosti), 155. (o šteti), 200. (o novčanoj naknadi nematerijalne štete), 201. (o osobama koje imaju pravo na novčanu naknadu u slučaju smrti ili teškog invaliditeta) i 277. (o posljedicama neispunjena-zakonskoj zateznoj kamati) Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89- u daljem tekstu Zakon o obligacionim odnosima), stavom trećim izreke obvezao tuženog da tužiteljima na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti njihovog oca J.V.1 isplati iznos od po 10.000,00 KM sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate, a stavom četvrtim izreke je obvezao tuženog da tužiteljici J.V. na ime naknade štete zbog gubitka

izdržavanja od strane umrlog oca J.V.1 plaća novčanu rentu u mjesečnom iznosu od 7,43 KM,

a, stavom petim izreke prvostepeni sud je „tužitelje odbio sa viškom postavljenog tuženog zahtjeva“, dok je na osnovu odredbi članova 116., 119. stav 2. i 120. Zakona o parničnom postupku obvezao tuženog da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.737,36 KM.

Ovo su u bitnom razlozi zbog kojih je prvostepeni sud odlučio kao u izreci svoje presude.

Tuženi kroz sva tri žalbena razloga u bitnom tvrdi prvo, da je prvostepeni sud pravilno cijenio izvedene dokaze da bi u tom slučaju zaključio „da do smrti prednika tužilaca nije došlo na bilo koji način nedozvoljenim ponašanjem tužene već nepažnjom prednika tužilaca J.V.1, koji je u trenutku nesretnog slučaja bio u alkoholisanom stanju“, zatim „da tužitelji nisu aktivno legitimisani za potraživanje otpremnine jer je u konkretnom slučaju radni odnos prestao po sili zakona, smrću radnika“, te da je tužiteljici J.V. neosnovano dosuđena naknada štete zbog gubitka izdržavanja, obzirom da je ostvarila pravo na porodičnu penziju u iznosu od 242,57 KM, dok je njen otac J.V.1 po presudi Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 076326 14 P od 27.08.2014. godine bio obvezan da joj na ime doprinosa za izdržavanje plaća iznos od 100,00 KM.

Prije svega, valja reći da je pravilna odluka prvostepenog suda kojom je obvezao tuženog da tužiteljima isplati nematerijalnu štetu za pretrpljene duševne bolove zbog smrti njihovog oca (stav III izreke).

Jer, temeljem provedenih dokaza u prvostepenom postupku utvrđene relevantne činjenice i okolnosti, kako ih u suštini prikazuju obje strane ili ih tuženi bar nije argumentirano osporio, a pogotovo nije pobio, da je prednik tužitelja J.V.1 bio zaposlenik tuženog na radnom mjestu skretničar u sekciji za STD D., RJ stanica B., da su 24.12.2014. godine manevarski sastav, koji su činili rukovalac manevre M.S., mašinovođa P.M. i vozni manevristi D.P. i J.V.1 (prednik tužitelja), u sklopu svojih radnih zadataka odvezli jedan vagon u Ž., da su rukovalac manevre i mašinovođa, kao zaposlenici tuženog, u hijerarhiji iznad prednika tužitelja, da je po povratku u željezničku stanicu, a na temelju rasporeda otpravnika vozova, manevarsko osoblje ušlo sa mašinom (lokomotivom) na šesti kolosjek, da tom prilikom manevarsko osoblje nije imalo odobrenje za kvačenje bruta na staničnom kolosijeku broj 6, jer su od strane otpravnika vozova bili usmeno obaviješteni da nakon povratka u stanicu idu na šesti kolosijek i sačekaju proces carinjenja i da tek nakon toga mogu izvršiti kvačenje bruta, ali samo po ispostavljenom obrascu S-22 (raspored manevre), da

se kvačenje bruta za stajaće vagone započinje na razdaljini ne manjoj od 10 metara (dužina jednih kola), te da je manevarsko osoblje po povratku pristupilo prilazu vagonima i započelo proces kvačenja i pored toga što od otpravnika vozova nisu dobili izričitu pismenu naredbu, odnosno nije dobijena manevarska naredba- obrazac S-22, niti je udaljenost bruta bila minimalno deset metara od stojećih vagona, opravdavaju zaključak prvostepenog suda da ne postoji odgovornost prednika tužitelja J.V.1 za štetni događaj koji je nastao prilikom kvačenja bruta za stojeće vagone, kada je prednik tužitelja zadobio povrede od kojih je nakon toga preminuo, odnosno da alkoholiziranost pokojnog J.V.1 nije u uzročno posljedičnoj vezi sa štetnim događajem.

Naime, manevarski poslovi su regulirani Uputstvom o manevrisanju, pa je tako odredbom člana 9. Uputstva propisano da su manevarski radnici, radnici koji su stručno osposobljeni za obavljanje svih manevarskih poslova, kao i radnici čije zanimanje obuhvaća poznavanje i osposobljenost i za pojedine manevarske poslove, kada oni takve poslove u određenim slučajevima obavljaju, pri čemu radnik koji rukovodi, nadzire ili izvršava manevarske poslove, mora biti stručno osposobljen za zanimanje saobraćajnotransportnog radnika, odnosno manevristu, dok je odredbom člana 12. propisano da se u manevarske radnike ubrajaju radnici manevarskog vučnog vozila i radnici određenog zanimanja jedinice na čijem se području obavljaju manevarski poslovi, koji radnici su grupisani u manevarski odred, što predstavlja zajednički naziv za rukovaoca manevre i određeni broj manevrista.

Nadalje, odredbom člana 23. Uputstva je propisano da rukovalac manevre rukovodi manevrisanjem prema odredbama ovog Uputstva i prema važećim posebnim uputstvima za odnosnu stanicu, te izvršava naređenja otpravnika vozova za pojedina manevarska kretanja i pazi da ne dođe do vanrednih događaja, da ne dođe do povrede radnika, kao i da se sačuvaju sredstva i roba (u navedenoj odredbi, kao i odredbi člana 122., je taksativno nabrojano šta je sve dužan raditi rukovalac manevre), a odredbom člana 29. da se sva manevarska kretanja sprovede pažljivo, tako da se izbjegnu nesreće i oštećenja vozila, tovara i postrojenja, dok je u odredbi članu 32. određeno da se pod pojmom kvačenja podrazumijevaju poslovi zakvačivanja i otkvačivanja svih uređaja pri spajanju ili razdvajanju železničkih vozila, koji proces se, sukladno odredbi člana 38., ne može započeti ukoliko odstojanje stojećeg bruta od nadolazećih kola nije najmanje deset metara.

Imajući u vidu navedene odredbe Uputstva o manevrisanju, kao i činjenično stanje utvrđeno u toku prvostepenog postupka, onda i ovaj sud, jednako kao i prvostepeni sud, drži da do šetnog događaja ne bi došlo da je rukovalac manevre, kao osoba koja je hijerarhijski bila nadređena predniku tužitelja J.V.1 i koja je odgovorna za postupak manevrisanja i za radnike koji

sudjeluju u tom postupku (član 23. Uputstva), postupio u skladu sa relevantnim propisima (Uputstvu o manevarisanju), odnosno da je po povratku manevarskog sastava u stanicu prvo, naredio da se zaustavi lokomotiva na šestom kolosijeku kako bi se sačekao proces carinjenja, ali na razdaljini ne manjoj od 10 metara (član 38. Uputstva), pa tek onda, nakon što se, po završenom procesu carinjenja, ispostavi obrazac S-22 (raspored manevre), dozvolio kvačenje bruta za stojeće vagone. Međutim, rukovalac manevre nije postupio na opisani način, obzirom da je, bez izričite pismene naredbe otpravnika vozila, odnosno bez dobijene manevarske naredbe- obrazac S-22, dozvolio da se započne sa kvačenjem bruta na razdaljini koja je manja od propisane (deset metara od stojećih vagona), zbog čega je pravilan zaključak prvostepenog suda da je za štetni događaj odgovoran rukovalac manevre, a posljedično tome odgovornost leži i na tuženom koji odgovora za postupke koje je rukovalac manevre, kao njegov zaposlenik, poduzeo.

Kada je to tako, da rukovalac manevre nije, kao zaposlenik tuženog koji je hijerarhijski najodgovornija osoba u manevarskom sastavu, postupao u skladu sa Uputstvom o manevarisanju, i da je to za posljedicu u konačnom imalo nastanak šetnog događaja, onda, suprotno tvrdnji tuženog, nema govora o odgovornosti prednika tužitelja J.V.1 za nastalu štetu, niti u ovom slučaju ima mjesta primjeni odredbe člana 192. Zakona o obligacionim odnosima koja govori o podijeljenoj odgovornosti oštećenika za nastalu štetu. Činjenica da je prednik tužitelja bio u alkoholiziranom stanju ne može, imajući u vidu sve gore navedeno, uticati na donošenje drugačije odluke, a i sam rukovalac manevre je bio dužan da, kao rukovodeća osoba u manevarskom sastavu koja odgovora za svoje radnike, poduzme mjere u cilju sprečavanja prednika tužitelja da obavlja svoje radne zadatke u takvom stanju.

Polazeći od odredbe člana 200. Zakona o obligacionim odnosima, ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud, obzirom na značaj povrijeđenog dobra, cilj kome naknada služi, kao i tendenciju da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njenom prirodom i društvenom svrhom, a imajući u vidu i orijentacione kriterije za utvrđivanje pravične naknade nematerijalne štete Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 097-0-Su-16-000250 od 01.04.2016. godine, kao i sudsku praksu ovog suda, pravilno odredio da tužiteljima na ime naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca J.V.1 pripada primjerena novčana naknada u iznosu od po 10.000,00 KM svakom tužitelju, a koji iznos tuženi nije osporavao žalbom (tuženi je prvostepenu presudu pobijao osporavajući osnov, ne i visinu naknade koju tužitelji potražuju).

Kako je prvostepeni sud temeljem provedenih dokaza pravilno utvrdio sve činjenice i okolnosti za dosudu tužiteljima ovog vida štete i nije povrijedio pravila

o osnovanosti tog tužbenog zahtjeva, niti je počinio žalbom ukazane povrede odredaba parničnog postupka, radi čega je valjalo žalbu tuženog u tom dijelu odbiti kao neosnovanu i prvostepenu presudu potvrditi u dijelu u kojem je tuženi obvezan tužiteljima naknaditi nematerijalnu štetu za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca J.V.1 u iznosu od po 10.000,00 KM na osnovu odredbe člana 335. Zakona o parničnom postupku.

Međutim, u pravu je tuženi kada u žalbi tvrdi da odluka prvostepenog suda kojom ga je obvezao da tužiteljima isplati otpremninu zbog prestanka radnog odnosa njihovog oca J.V.1 (stav II izreke) nije pravilna i zakonita.

Ovo stoga što je pravo na otpremninu osobno pravo koje pripada samo zaposleniku i to u situaciji kada mu radni odnos prestaje otkazom ugovora od strane poslodavca, a ne po sili zakona (kao što je ovdje slučaj, obzirom da je predniku tužitelja J.V.1 radni odnos prestao po sili zakona, njegovom smrću), pa kada je to tako, prvostepeni sud nije mogao tuženog obvezati da tužiteljima isplati novčani iznos za ovaj vid naknade (novčani iznos na ime otpremnine zbog prestanka radnog odnosa njihovog oca J.V.).

Isto tako, tuženi osnovano tvrdi i da u konkretnom slučaju tužiteljici J.V. ne pripada pravo na novčanu rentu zbog gubitka izdržavanja od strane umrlog oca J.V.1. Naime, odredbom člana 194. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima je propisano da osoba koju je poginuli uzdržavao ili redovno pomagao, a i ona koja je po zakonu imala pravo zahtijevati uzdržavanje od poginulog, ima pravo na naknadu štete koju trpi gubitkom uzdržavanja, odnosno pomaganja, dok je u stavu 2. određeno da se ova šteta naknađuje plaćanjem novčane rente čiji se iznos odmjerava s obzirom na sve okolnosti slučaja, a koji ne može biti veći od onoga što bi oštećenik dobivao poginulog da je ostao u životu.

Obzirom da je presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 076326 14 P od 27.08.2014. godine prednik tužitelja obvezan da na ime plaćanja doprinosa za izdržavanje tužiteljici J.V. plaća mjesečno iznos od 100,00 KM, te kod toga da je tužiteljica J.V. ostvarila pravo na porodičnu penziju u visini od 242,57 KM (dopis Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske broj 2856/2015 od 15.06.2015. godine), onda prvostepeni sud, imajući u vidu kako uvjete pod kojima se, sukladno odredbi člana 194. Zakona o obligacionim odnosima, može ostvariti pravo na novčanu rentu zbog izgubljenog izdržavanja, tako i činjenicu da iznos porodične penzije koju dobija tužiteljica J.V. premašuje iznos izdržavanja koji joj je njen otac J.V.1 bio dužan plaćati, nije imao zakonsku podlogu da tuženog obveže tužiteljici plaćati novčanu rentu zbog gubitka izdržavanja od strane oca J.V.1.

Budući da je tuženi osnovano ukazao da je prvostepeni sud, kod utvrđenih činjenica u postupku, pogrešno primijenio materijalno pravo, odnosno da je povrijedio pravila o osnovanosti tužbenog zahtjeva kada ga je obvezao tužiteljima isplatiti otpremninu zbog prestanka radnog odnosa njihovog oca J.V.1 naknaditi, kao i tužiteljici da plaća novčanu rentu zbog gubitka izdržavanja, valjalo je žalbu tuženog u tom dijelu uvažiti i prvostepenu presudu u tom dijelu preinačiti kao u izreci ove presude na osnovu odredbe člana 338. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Pošto je odredbom člana 130. stav 2. Zakona o parničnom postupku propisano da kada sud preinači odluku protiv kojeg je podnesen pravni lijek, da će odlučiti o troškovima cijelog postupka, pa je stoga valjalo odluku o troškovima parničnog postupka postupka sadržanu u izreci prvostepene presude preinačiti i tuženog obvezati da tužiteljima naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.681,50 KM.

Pri tome, potrebno je ukazati prvo, da je prvostepeni sud tužiteljima priznao troškove sastava tužbe, zastupanja na ročištima održanim dana 12.11.2015. godine, 25.02.2016., 25.05.2016., 21.09.2016., 20.11.2017. i 30.01.2018. godine, i sastava žalbe u iznosu od po 200,00 KM, odsustva iz kancelarije u iznosu od 120,00 KM i paušala od 25 % u iznosu od 430,00 KM, zatim dobijeni iznos od 2.150,00 KM umanjio za procenat uspjeha tužitelja u postupku tako da je dobio iznos od 1.937,36 KM, a potom na navedeni iznos dodao i troškove taksi na presudu i žalbu u iznosu od 400,00 KM i troškove vještačenja u iznosu od 400,00 KM, te u konačnom dobio iznos od 2.737,36 KM, a koji je tuženi izrekom presude i obvezan da naknadi tužiteljima. Tuženi, kako to proizilazi iz sadržaja njegove žalbe, ni jednim navodom nije pobijao pravilnost i zakonitost te odluke, odnosno nije osporavao kako iznose koje je prvostepeni sud utvrdio da pripadaju tužiteljima za pojedine parnične radnje poduzete u toku postupka, tako i način na koji je prvostepeni sud došao do konačnog iznosa troškova koji pripadaju tužiteljima (tuženi, s druge strane, nije opredijelio svoje troškove parničnog postupka, tako da o njima prvostepeni sud nije ni odlučivao).

Kod navedenog, ovaj sud je iznose od 2.150,00 KM (iznos troškova koje je, sukladno uspjehu tužitelja u parnici, prvostepeni sud umanjio) uzeo kao polaznu osnovu prilikom donošenja konačne odluke o troškovima parničnog postupka i taj iznos, imajući u vidu konačan uspjeh tužitelja u ovom postupku u omjeru od 41 %, umanjio na iznos od 881,50 KM, te na tako dobijeni iznos pridodao i troškove taksi na presudu i žalbu u iznosu od 400,00 KM i troškove vještačenja u iznosu od 400,00 KM, te, suglasno svemu, odredio da tužiteljima na ime troškova parničnog postupka pripada iznos od 1.681,50 KM.

Ne pripada tužiteljima naknada troška za sastav odgovora na žalbu, budući da prema odredbi člana 323. stav 1. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odgovor na žalbu nije obvezna procesna radnja, a po ocjeni ovog suda, ta procesna radnja obzirom na sadržaj, pa tako i trošak vezan za nju nije bio nužan za zaštitu prava tužitelja u žalbenom postupku.

Kako se žalbom prvostepena presuda nije pobijala u odbijajućem dijelu sadržanom u stavu I i stavu V izreke, u tom dijelu je prvostepena presuda ostala neizmijenjena.

Na osnovu svega izloženog odlučeno je kao u izreci ove presude.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Ruža Gligorević